

Küprose soovitud kaasava hindamise kohta

Enam kui 150 osalejat 29 riigist kohtusid konverentsil "Hindamine kaasavas keskkonnas". Konverents toimus Küprose haridus- ja kultuuriministeeriumi ning Euroopa Eripedagoogika Arendamise Agentuuri ühisüritusena Limassolis Küprosel 23.–24. oktoobrini 2008. Konverentsil võeti kokku kolm aastat kestnud töö tavaharidussüsteemi kaasamist toetava hindamispoliitika ja -praktika alal.

Käesolev dokument on konverentsil osalenute arutelude ja kollektiivsete järelduste kokkuvõtte ning selles on esitatud soovitud poliitika kujundajatele ja praktikutele kaasamist toetavate hindamisprotsesside arendamiseks.

Käesoleva dokumendi põhiväited on kooskõlas olulisimate rahvusvaheliste avaldustega puuete ja hariduslike erivajadustega arvestamise valdkonnas, näiteks Salamanca deklaratsioon (1994) ja ÜRO puuete ja inimeste õiguste konventsioon (2006).

Esindajad on seisukohal, et kõigis riikides ...

... on hindamisprotsessid, -protseduurid, -meetodid ja -vahendid ülimalt tähtsad tegurid kõigi õpilaste, sh kindlakstehtud erivajadustega õpilaste õppe toetamisel;

... võib hindamine kaasa aidata või vastupidi, takistada kaasamisprotsessi. Hindamisprotseduuride areng ja üldine kaasav praktika tunduvad olevat omavahel seotud;

... tunnustades diagnoosimise rolli hindamisprotseduurides, on siiski vaja muuta hariduslike erivajadustega seotud hindamise rõhuasetust, vältides liigset toetumist diagnoosiga seotud algele erivajaduse kindlakstegemisele ja sellele vastavalt ressurside eraldamisele (mida sageli viivad läbi spetsialistid väljastpoolt kooli) ning keskendudes pidevale hindamisele, mida viivad läbi õpetajad ja teised spetsialistid ning mis suunab otseselt õpetamist ja õppimist ja annab selle kohta infot;

... on vaja arendada pideva formatiivse hindamise süsteeme, mis toimiksid tõhusalt tavakoolides, andes koolidele ja klassiõpetajatele vahendid, võtmaks vastutust kõigi õpilaste, sh hariduslike erivajadustega õpilaste õppe hindamise eest ning lisaks selgitamaks esialgselt välja teiste õpilaste erivajadusi.

Osavõtjad lepivad kokku ...

... *kaasava hindamise* mõistes. See on kõigis õpikeskkondades rakendatav hindamiskäsitlus, mille puhul poliitika ja praktika edendavad võimalikult paljude õpilaste õpet;

... et kaasava hindamise üldeesmärk on toetada ja tõhustada kõigi hindamispoliitika ja -protseduuridega kõigi õpilaste, sh kõrvalejäämishoos ja eelkõige hariduslike erivajadustega õpilaste edukat kaasamist ning füüsilist, sotsiaalset ja akadeemilist osalemist;

... et kaasava hindamise aluseks olevad põhimõtted on järgmised:

- kõik hindamisprotseduurid peaksid keskendumas õppimise kohta info andmisele ja õppimise edendamisele;
- õpilastel peaks olema õigus saada infot hindamisprotsesside kohta, milles nad osalevad;
- kõigil õpilastel peaks olema õigus osaleda hindamisprotseduurides, mis on usaldusväärsed, valiidid ning kohandatud vastavalt õpilaste individuaalsetele vajadustele;

- kõik hindamisprotseduurid peaksid olema välja töötatud vastavalt universaalse disaini põhimõtetele, et anda kõigile õpilastele võimalus näidata oma õpitulemusi, oskusi ja teadmisi;
- hariduslike erivajadustega õpilaste vajadusi tuleks arvesse võtta kõigis üldistes ja ka erioõppele spetsiifilistes hindamisstrateegiates;
- kõik hindamisprotseduurid peaksid üksteist vastastikku täiendama ja vastastikku infot andma;
- kõigi hindamisprotseduuride eesmärk peaks olema võtta täielikult arvesse ning ka tunnustada mitmekesisust, selgitades välja ja väärtustades kõigi õpilaste individuaalseid edusamme ja õpitulemusi;
- kõik hindamisprotseduurid peaksid olema sidusad ja koordineeritud eesmärgiga toetada õppimist ja õpetamist;
- kaasava hindamise selge eesmärk on hoida ära segregatsiooni, vältides võimalikult suures ulatuses sildistamise eri vorme ning keskendudes õppimis- ja õpetamisviisidele, mis edendavad kaasamist.

... et uuenduslik kaasava hindamise praktika sobib kõigi õpilaste jaoks;

... et hindamine õppimise kohta info saamiseks – vahend, mille abil õpilased saavad analüüsida oma õppimist ning anda interaktiivselt tagasisidet oma õpetajatele, et kavandada ühiselt järgmisi samme oma õppes – on lähenemisviis, mis toetab kaasavat hindamist.

Osalejad soovivad, et ...

... kõik õpilased peaksid olema kaasatud ja saama võimaluse mõjutada oma hindamist ning oma õpieesmärkide ja -kavade (individuaalsete õppekavade või teiste samalaadsete vahendite) väljatöötamist, rakendamist ja hindamist;

... vanemaid tuleks kaasata ning neil peaks olema võimalus mõjutada kõiki nende last puudutavaid hindamisprotseduure;

... õpetajad peaksid kasutama hindamist õppimise kohta info saamiseks vahendina kõigi õpilaste õpivõimaluste parandamiseks. See hõlmab eesmärkide ja sihtide seadmist õpilase jaoks ja koos õpilasega (tõhusad õpistrateegiad konkreetse õpilase puhul) ning nende endi jaoks. Sealhulgas saab õpilasele anda õppimise kohta tagasisidet viisil, mis vastab nende vajadustele ja toetab nende õppimist;

... koolid peaksid rakendama hindamiskava, mis kirjeldab hindamise eesmärke ja rakendamist ning hindamisega seotud osaliste rolle ja vastutust ning sõnastab selgelt selle, kuidas hindamist kasutatakse kõigi õpilaste mitmekesiste vajaduste toetamiseks;

... multidistsiplinaarsed hindamismeeskonnad – olenemata nende erialasest koosseisust või liikmete arvust – peaksid töötama kõigi õpilaste kaasamise ning õpetamis- ja õppimisprotsesside toetamise huvides;

... hindamispoliitika ja -protseduurid peaksid toetama ja tõhustama kõigi õpilaste, sealhulgas kõrvalejäämisohus ja eelkõige hariduslike erivajadustega õpilaste edukat kaasamist ja osalust;

... hindamist käsitlevad õigusaktid peaksid alati edendama kaasava hindamise tõhusat rakendamist.

Limassol, Küpros, oktoober 2008